

Tudi to je stvar ekologije! Približno tri leta je tega, kar se je nabrala na Ljubljani takale nesnaga. Program četrtega samoprispevka sicer ni namenjen čiščenju Ljubljane, vendar pa se ob njem lahko zamislimo tudi nad našim ravnanjem in našim odnosom do okolja.

SAMOPRISPEVEK ZA ODLAGALIŠČE ODPADKOV

Elektrika namesto smradu

Da so Ljubljančani svoj čas mnogo dali na čistočo in urejenost okolja, kaže soditi že po tem, da se je Ljubljani rad dodajal prilastek: bela. Belina Ljubljane je v zadnjem času nekoliko potemnela, toda pobuda za uvedbo ekološkega samoprispevka močno aktualizira to kulturno izročilo. Nedvomno bi smeli reči, da se zdravo in kulturno življenje mesta izpričuje zlasti v odnosu in ravnanju z njegovimi odpadki.

Še ne tako dolgo nazaj so se ljubljanske smeti kopičile na mnogih neurejenih divjih odlagališčih. Potem ko so bile opravljene dolgotrajne, več kot 10 let trajajoče študije o možnih lokacijah in tehnoloških rešitvah odlaganja odpadkov, je bila sprejeta odločitev o centralnem odlagališču na Barju in sedaj že poteka 4. faza njegove izgradnje. Od leta 1982, ko je Komunalno podjetje Ljubljana kot investitor pričelo z gradnjo, pa do danes je bilo v objekte vloženo še okoli 700 milijonov dinarjev.

Ko so se v Komunalnem podjetju odločili za projekt, so skušali zadostiti predvsem dvema ekološkima zahtevama, in sicer zavarovanju podtalnice in preprečitvi izhajanja plina ob razpadanju organskih snovi.

Kar zadeva vodno zaščito, kaže poudariti, da so že sama barjanska tla propustna (ilovica in druge slabo propustne zmesi), poleg tega pa projekt predvideva položitev nepropustne podloge iz elektrofiltrskega pepela, na katero bodo nasipali odpadke. Iz istega materiala bodo zgradili tudi obrambni nasip, tako da bo preprečeno otekanje izcednih voda z območja deponije. Smradu oziroma nastajajočemu plinu bodo preprečili širjenje s tem, da ga bodo izsesavali iz razpadajočih organskih odpadkov in ga po preji vgrajenih drenažnih ceveh vodili v prostor za izgorevanje. Ko naj bi zgradili še lastno elektrarno, ga bodo pretvorili v električno energijo. Tovrstna tehnološka rešitev, ki je že standardna v zahodni Evropi, obsega poleg ekoloških učinkov tudi ekonomske. S tako pridobljeno energijo naj bi v celoti zadostili svojim energetskim potre-

bam, del elektrike pa bi celo lahko odvajali v omrežje.

Odlagališče odpadkov, ki se bo razprostiralo na površini 40 ha, bo služilo svojemu namenu od 18 do 24 let (sedanje dnevne količine odpadkov se gibljejo med 700-3000 m³), ob pričakovani sestavi odpadkov (pretežno gospodinjstvi odpadki) pa naj bi letno pridobili 13 milijonov m³ bioplina.

V dosedanjem poteku javne razprave je bilo značilno, da se mnenja niso razhajala okoli potrebnosti takšnega objekta, pač pa je bilo postavljeno le nekaj vprašanj, zakaj projekt ne predvideva reciklaže odpadkov in sežiganja ostanka. Odgovor na omenjena vprašanja navaja, da ti fazi obdelave odpadkov nista vključeni v projekt bodisi zaradi nerentabilnosti — v Sloveniji smo močno razvili primarno reciklažo odpadkov — bodisi zaradi sestave odpadkov, ki vsebujejo premalo gorljivih snovi (da bi odpadki goreli, bi morali dodajati mazut), pa tudi zaradi nekaterih tehničnih problemov.

Povejmo, da preostaneta do zaključka gradnje odlagališča še dve fazi, ki pa sta finančno najzahtevnejši, zlasti še naslednja peta, ki je ocenjena na 1,37 milijarde dinarjev. Zato bi bila sredstva samoprispevka nujna za dokončanje gradnje higiensko neoporečnega odlagališča odpadkov.

Tudi bistveno povečanje dajatev občanov za smetarske storitve ne bi moglo zagotoviti enakovrednega pritoka sredstev v primeru če se Ljubljančani ne bi odločili za samoprispevek. Nedokončana gradnja bi pomenila nadaljnje širjenje neprijetnih pojavov — smradu, mrčesa in ogrožanja podtalnice.

J.K.

SEJA OBČINSKE KONFERENCE SZDL

Za enoviti program samoprispevka

Krajanji so na zborih z redkimi posamičnimi izjemami podprli predlog za uvedbo četrtega samoprispevka v Ljubljani, s katerim naj bi razreševali ekološko problematiko. Takšno mnenje so poudarili na petnajsti seji občinske konference SZDL Ljubljana Center, ki se je sestala v sredo, 1. oktobra

Težko je sicer dajati objektivno oceno razpoloženja, so menili na seji, vendar javne razprave v krajevnih skupnostih niso nikjer z večinskim mnenjem odklonile kateregakoli od elementov osnutka programa četrtega samoprispevka. Vendar pa krajanji zahtevajo, da njihove pripombe skrbno proučijo in po možnosti vgradijo v končni predlog programa.

Solidarno reševati ekološke probleme

Glede na takšen potek javnih razprav je občinska konferenca na podlagi usmeritev predsedstva OK SZDL in dodatne razprave na sami konferenci zavzela stališče, da v nadaljnjih procesih usklajevanja podpira celoten in enoviti program četrtega samoprispevka. S tem izraža polno solidarnost do reševanja ekoloških problemov vseh okolij tudi zunaj naše občine. Če pa se bo med usklajevanjem pokazala argumentirana potreba po krčenju ali dopolnjevanju programa, naj delegacija naše občine pri mestni konferenci SZDL argumentirano zahteva, da ostane sanacija grajskega pobočja eden od elementov četrtega samoprispevka, ali pa da postane ta sanacija prvenstvena sestavina dejavnosti v programu komunalne skupnosti ljubljanskih občin.

Delegati občinske konference zahtevajo od mestnega operativnega štaba, da poda temeljite in popolne odgovore na vsa zastavljena vprašanja. Ti odgovori naj bi bili med drugim tudi dragocena pomoč pri vodenju drugega dela javne razprave. Politična akcija namreč še vedno ni končana — so poudarili na seji občinske konference. Zdaj moramo storiti vse, kar je v naši moči, da razložimo občanom prednosti osnutka programa in jih pridobimo, da glasujejo »za«. Tvorci programa pa naj upoštevajo vse tehtne pripombe iz javne razprave in jih vgradijo v predlog programa. Konferenca pa je med drugim opozorila tudi na prometno ureditev v ožjem središču mesta, za katero meni, da jo je potrebno urejevati hkrati z drugimi ekološkimi problemi.

Skrb za temeljna načela stabilizacije

Akcija za samoprispevek nas je spodbudila, da smo začeli temeljito razmišljati, kako naj z realnimi posegi prispevamo k zagotavljanju varstva človekovega okolja. Obenem so krajanji pokazali veliko skrb za uveljavljanje temeljnih načel stabilizacijskega pro-

grama — spoštovanje zakonitosti, strokovne odločitve, odgovornost, varčnost in spoštovanje rokov. Dosedanje razprave pa so pokazale tudi vrsto slabosti v predloženem gradivu. Lokalne težnje v posameznih krajevnih skupnostih niso prišle do izraza.

V ljudeh moramo ustvariti zaupanje in razpršiti morebitne dvome o trošenju sredstev, so med drugim poudarili v razpravi. Povedati moramo, kako smo uprabili sredstva prvega, drugega in tretjega samoprispevka. Samoprispevek je najbolj enovita oblika samoupravljanja, so menili na seji in poudarili, da moramo razjasniti vse morebitne dileme. Prisluhniti moramo željam krajanov in izločiti iz programa tisto, kar večina odklanja. Zahtevamo, da predlagatelji proučijo vse pripombe in dajo jasno razlago za vse, kar občanom ni jasno, so povedali v razpravi.

Čisto okolje tudi za bodoče rodove

S sredstvi predlaganega samoprispevka naj bi razrešili v Ljubljani vse tisto, kar nismo uspeli opraviti doslej. Zaradi tega je v našo korist, da se opredelimo za program in ne zapustimo generacijam, ki prihajajo za nami, ekološko zanemarjenega mesta. Med drugim so v razpravi še navedli podatek, da bodo zavezanec samoprispevka — če bo izglasovan — prispevali v petih letih komaj en sam mesečni osebni dohodek.

N.I.

Odprte seje delegacij

Pred zasедanjem zborov občinske skupščine, ki bo 30. oktobra, se bodo — tako kot vedno — sestale tudi delegacije za zbor krajevnih skupnosti. Ker naj bi občinska skupščina na tem zasédanju sprejela tudi vse dokumente, ki so potrebni za razpis referenduma o 4. samoprispevku, bodo delegacije — razumljivo — obravnavale tudi to gradivo. Čeprav seje delegacij nikoli niso bile zaprte, pa to pot še posebej pozivajo krajanje, naj se jih udeležijo. Beseda bo tekla o dokončnem besedilu programa samoprispevka, ki bo za razliko od osnutka, prečiščeno na podlagi pripomb iz javne razprave.

Na seji zbora krajevnih skupnosti, ki je bila 2. oktobra, so pozvali vse delegacije, naj pravočasno sporočijo čas svojih sej. Do zaključka redakcije Dogovorov pa nam je uspelo dobiti točen čas samo za tri delegacije. Delegacije za zbor krajevnih skupnosti občinske skupščine v KS Josip Prašnikar, Prule in Ledina bodo imele seje 23. oktobra vse ob 18. uri.

SEJA PREDSEDSTVA OK SZDL

Natančni programi in učinkovit nadzor

Sklepna razprava o programu četrtega samoprispevka v naši občini je bila na seji občinske konference SZDL, ki se je sestala v sredo, 1. oktobra. Prvi del javne razprave pa je bil končan s sejo predsedstva OK SZDL, ki se je sestala v četrtek, 25. septembra. Dovolj časa nam je ostalo, da zberemo vse pripombe in da dobimo nanje tudi temeljite odgovore, so menili na seji predsedstva. Sicer pa razprava še zdaleč ni končana in bo trajala vse do sklepnega dejanja — to je do referenduma, ki bo, kot je predvideno, 23. novembra.

Občinski operativni štab je organiziral razpravo v vseh temeljnih sredinah. Krajanji v krajevnih skupnostih so imeli na zborih dovolj priložnosti povedati svoje pripombe. Razprava v združenem delu še traja. Razprave so bile vsebinsko zelo bogate, zavzete in dosledne. Krajanji so sicer povsod podprli zamisel o samoprispevku, s katerim bi omogočili čiščenje zraka nad našim mestom in zagotovili zdravo

pitno vodo. Zahtevajo pa natančne finančne konstrukcije za sleherni objekt in učinkovit nadzor tako nad opravljenim delom kot nad trošenjem finančnih sredstev. Projekti naj bodo dobro pripravljene in njihovi avtorji naj se pod elaborate tudi podpišejo.

V gradivu, ki ga imamo na voljo, očitno ni bilo dovolj jasnih razlag in zato je prihajalo do vrste razprav prav na podlagi

nerazumevanja. Občani so pokazali pripravljenost, da sprejmejo pojasnila izvedencev. Zavzemajo se za čisti ekološki program. Največ nasprotovanj je bilo slišati na račun sanacije grajskega pobočja in gradnje javnih parkirnih površin pod prometnim središčem na območju ljubljanske železniške postaje.

Podobno kot v krajevnih skupnostih tudi v združenem delu ni bilo doslej opaziti nasprotovanj zamisli o »ekološkem« samoprispevku. Imajo pa delavci nezaupanje do izvajalcev. Veliko kritičnih pripomb je bilo tak, v krajevnih skupnostih kot v združenem delu slišati prav na račun komunale in podjetja »Rast«.

Zdaj moramo prepričati ljudi, da je program dober ali pa spremeniti program, so menili v razpravi. Tisti, ki odkrito nastopa proti samoprispevku zanika

rezultate dosedanjih treh. Prav zaradi te misli so poudarili nujnost, da v razpravah jasno povemo in damo natančen obračun opravljenega dela dosedanjih treh samoprispevkov.

Na seji predsedstva smo poslušali kratka poročila predstavnikov krajevnih skupnosti o poteku javnih razprav v njihovih okoljih. Ena od kritičnih pripomb je zadevala zadržanje članov ZK, ki so se kljub jasni zadolžitvi občinskega komiteja le v skromnem številu udeležili javnih razprav.

O razpravah o četrtem samoprispevku so poročali tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij: ZK, sindikat, mladina in zveza borcev. Iz njihovih izjav povzemamo, da je zamisel naletela na podporo v vseh okoljih, povsod pa zahtevajo natančno opredeljene programe in učinkovit nadzor.

N.I.